

Dnes v čísle:

**Knihovny: místa, kde se dá žít
Jak se nám dařilo
Průtoková cytometrie
v cytogenetice rostlin /I/
BRICK nebo CLICK?
O financování olomouckých
univerzitních insignií /II/**

Žurnál

2**Ročník 11 • Vychází 21. září 2001**

Odsouzení terorismu

Jménem akademické obce a zaměstnanců UP zaslala vedoucí Kanceláře zahraničních styků Mgr. J. Herynková americkým partnerským univerzitám dopis, v němž vyjádřila soustrast s oběťmi teroristického útoku.

Americká organizace *Kemper insurance*, která podporuje vzdělávání a kulturu a s ní naše univerzita spolupracuje, měla několik svých kanceláří ve třech patrech Světového obchodního centra. „*Náštestí jsou, nebo byly, v nižších patrech WTC, takže se naši zaměstnanci stihli z budovy včas evakuovat,*“ uvádí v odpovědi na dopis Dr. T. Hellie z uvedené organizace. T. Armstrong z Grinnell College se ve své reakci zmínil o bratrovi své kolegyně, jenž byl v době útoku v budově WTC a v současné době se nachází v newyorské nemocnici.

Poděkování za vyjádření soustrasti zaslal také Ch. Merrill, jemuž naše univerzita vděčí za možnost vysílání studentů na americké univerzity. „*Byl to horor sledovat, jak obrovské mrakodrapy mizí v plamenech a řítí se k zemi. Tyto budovy představovaly symbol síly a bohatství. Symbol, jemuž Američané přisuzovali možná příliš velký význam.* (...) *Zúčastnil jsem se setkání v kostele, kde bylo asi 300 lidí se svíčkami v rukou. Několika z nich jsem ukázal Váš dopis, výraz soustrasti z místa, o němž nikdy neslyšeli,*“ píše Ch. Merrill ve svém dopise. Všechny oslovené instituce jsou událostmi šokovány a ostře odsuzují světový terorismus, který je útokem na lidskost a demokracii.

Ke *Dni smutku*, vyhlášeného v pátek 14. 9. 2001, se připojila i Univerzita Palackého. Ke třem minutám poledního ticha věnovaných obětem světového terorismu a jejich pozůstalým vyzvala akademickou obec a zaměstnance UP rektorka prof. J. Mačáková.

-ano-

Schůzka s poslanci a senátory se nekonala, veřejné slyšení ano

Vzhledem k nízkému počtu zájemců, kteří potvrdili účast, bylo zrušeno setkání, k němuž poslance a senátory širšího regionu vyzvalo vedení UP. Zástupci regionu byli pozváni na 17. 9. 2001 do prostor Rektorátu UP, aby se mohli seznámit s aktuálními informacemi o kritické situaci, ve které se nachází olomoucká univerzita i celé současné vysoké školství ČR. Do stanoveného termínu však z oslovených 24 poslanců a 10 senátorů potvrdil účast pouze jeden z pozvaných, další se omluvili a velká část senátorů a poslanců na pozvání nereagovala. Podle slov rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., je vedení univerzity zklamáno nezájmem zastupitelů o aktuální problémy

Dokončení na str. 5

Děkani právnických fakult se sešli v Olomouci

Část tohoto týdne strávili v Olomouci děkani právnických fakult z Brna, Prahy, Plzně a Olomouce, kteří se v prostorách Právnické fakulty UP ve dnech 18. – 20. 9. sešli k celostátnímu pracovnímu setkání. Spolu s partnery ze Slovenské republiky (z bratislavské, trnavské, bansko-bystrické a košické univerzity) se věnovali zejména otázkám koordinace obsahu studia na jednotlivých fakultách a sjednocení postupů při přijímacím řízení a státních závěrečných zkouškách včetně jejich náročnosti. Jak Žurnál UP sdělil děkan PF UP doc. J. Blažek, díky pravidelným kontaktům existuje program bakalářského a magisterského studia, obdobný programu na PF UP, v podstatě na všech zúčastněných fakultách a umožňuje víceméně bezproblémovou kompatibilitu.

Součástí návštěvy děkanů právnických fakult byla také návštěva Vrchního soudu, prohlídka Arcibiskupského paláce a přijetí u rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc.

Setkání děkanů právnických fakult ČR a SR patří mezi tři nejvýznamnější fakultní akce pořádané v rámci oslav 10. výročí vzniku Právnické fakulty UP. Další jsou plánovány na říjen

a listopad: 29. 10. 2001 proběhne za účasti přízvaných hostů slavnostní zasedání Vědecké rady PF UP spojené s otevřením výstavy věnované prof. K. Englišovi (*K. Engliš – státník, vědec, pedagog*), na 23. 11. 2001 je připravováno první oficiální setkání absolventských ročníků PF UP po deseti letech existence fakulty.

-mav-, foto -tj-

Akademická obec PF UP navrhla sedm kandidátů na děkana

Podle informací předsedy Akademického senátu Právnické fakulty UP Mgr. M. Černého o připravovaných volbách děkana, které proběhnou na počátku října t. r., bylo fakultní akademickou obcí navrženo celkem sedm kandidátů na nejvyšší akademickou funkci fakulty, a to: doc. J. Blažek, CSc., dosavadní děkan PF UP, JUDr. et Mag. Iur. M. Malacka, nynější proděkan PF UP pro zahraniční styky, JUDr. M. Grossová, Ph.D., (Katedra finančního práva, národního hospodářství a ekonomie PF UP), doc. J. Jelinek, CSc. (PF UK Praha), doc. N. Rozehnalová, CSc. (PF MU Brno), doc. Svatoň, CSc. (PF MU Brno) a doc. Průcha, CSc. (PF MU Brno). Vzhledem k tomu, že lhůta pro vyslovení souhlasu s kandidaturou vypršela až po uzavěření tohoto čísla, budeme o konečném počtu kandidátů informovat v Žurnálu UP č. 3 (vyjde 27. 9. 2001).

Jak dále uvedl Mgr. M. Černý, Akademický senát PF UP na svém červnovém zasedání rozšířil počet svých členů na 15; bylo tak zamezeno vzniku obdobné patové situace, ke které došlo při posledních volbách děkana 17. 5. 2001. Tehdy ani jeden ze dvou navržených kandidátů – doc. J. Blažek, CSc., a JUDr. M. Malacka – nezískal potřebnou nadpoloviční většinu hlasů všech členů AS PF UP. Vzhledem k tomu, že při minulých volbách nebyl zvolen dostatečný počet náhradníků, budou provedeny doplňující volby v termínu 2. – 3. 10. 2001. Bude tak umožněna účast co největší části akademické obce PF UP a voliči budou moci volit s vědomím, že kandidáta na děkana bude volit AS PF UP v novém složení.

První kolo voleb děkana PF UP se uskuteční 8. 10. 2001. Představování kandidáta či kandidátů se bude pravděpodobně konat v týdnu od 1. 10. do 7. 10. 2001 v Rotundě PF UP, čas a průběh této akce budou ještě upřesněny podle konečného počtu kandidátů.

-red-

Ve dnech 2. – 8. 9. se na Filozofické fakultě UP konalo kolokvium amerikanistů, které pořádalo Centrum srovnávacích kulturních studií Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP. Téma letošního setkání neslo název „(miss) Under Standing Postmodernism“. Na snímku J. Grove (Mount Mercy College, Iowa, USA).

-mav-, foto -tj-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci a děkan Lékařské fakulty UP dovolují si Vás pozvat na

slavnostní zasedání Vědeckých rad Univerzity Palackého a Lékařské fakulty UP,
na němž bude udělen titul doctor honoris causa

prof. MUDr. Karlu Maršalovi, Ph.D.,

významnému představiteli švédské a světové perinatologie.

Zasedání se uskuteční v aule Filozofické fakulty Univerzity Palackého, Křižkovského 10, Olomouc,

dne 4. října 2001 ve 14 hodin.

Prof. MUDr. et PhDr. Jana Mačáková, CSc., rektorka UP
Doc. MUDr. Čestmír Čihalík, CSc., děkan Lékařské fakulty UP

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vyhláší soutěž

o Cenu rektorky UP

za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2001

- vydanou tiskem,
- předloženu jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektorky Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru

- a) biomedicinských věd,
- b) matematiky,
- c) přírodních věd,
- d) pedagogických a psychologických věd,
- e) jazykovědy a literární vědy,
- f) věd o umění,
- g) muzikologie,
- h) ostatních společenských věd,
- i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotoveních ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k dispozici na úseku prorektora pro vědeckobadatelenskou činnost. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro vědeckobadatelenskou činnost UP.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají **do 30. září 2001**. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

-vav-

jen několik řádků

Síla zvyku

Nevím, do jaké míry využili autodopravci možnosti oslovit své zástupce v poslaneckých a senátorských kancelářích svých regionů, než zablokovali průjezd Prahou. Zvolenou formou protestu však na sebe upozornili určitě důrazněji a snad i účinněji, než vedení UP, které zvolilo „kultivovanější“ způsob ovlivňování věci veřejných a pozvalo senátory a poslance širšího regionu, aby jim na základě informací o konkrétní situaci olomoucké univerzity umožnilo získat přehled o krizi českého vysokého školství. Představitelé univerzity pravděpodobně zároveň doufali, že zvolený způsob komunikace – dialog – umožní vyměnit si argumenty ke struktuře státního rozpočtu na příští rok přece jen srozumitelněji a efektivněji, než prostřednictvím transparentů a výkřiků v ulicích.

Nevznikla tedy žádná kalamitní situace – nestávkovalo se, neblokovalo, nekřičelo, média pokojně přinášela horké zprávy odjinud a taky – nikdo nepřišel. A představitelé vysokých škol hledají další, ještě kultivovanější způsoby nátlaku, tak jak jsou zvyklí a vcelku marně už několik let.

Znamená to, že mechanismus zastupitelské demokracie nefunguje, jak by měl a praktická realizace „skutečné“ politiky se vede jinudy? Těžko si myslet něco jiného, když možná právě proto se poslanci a senátoři věnují jiným, závažnějším problémům zemědělců, železničářů, dopravců... – a pozvání na rektoráty vysokých škol „zdvořile odmítají“.

V. Mazochová

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Knihovny: místa, kde se dá žít

Ústřední knihovna UP Olomouc ve spolupráci s Muzeem umění, Českou komorou architektů, Britskou radou a Open Society Institute v Budapešti uspořádala ve dnech 9. – 11. 9. pracovní setkání předních evropských architektů a knihovníků *Knihovny a architektura – rizika spolupráce v informační společnosti*, na němž byly představeny nově vybudované či rekonstruované knihovny.

Uvodního slova se ujal prof. A. Lass, který vyzdvihl úlohu knihoven v dnešní globalizující se společnosti jako zdroj informací nejen v tištěné, ale i elektronické podobě. Připomněl také její roli sociální jako místa setkávání se lidí různého věku, vzdělání a společenského postavení. V architektonickém ohledu by knihovny neměly připomínat tovární haly, ale měly by být místem, kde se dá žít (za zmínku stojí myšlenka zavedení pohodlných „sofa“ do knihoven, aby si čtenba a studium unavení návštěvníci mohli na chvíli pospat).

Na programu pondělního bloku přednášek bylo novostavby, úterý bylo věnováno rekonstruovaným knihovnám. Ve svých příspěvcích představili architekti a knihovníci projekty výstavby nebo rekonstrukce knihoven a otázky s tím spojené (skloubení funkce knihovny s architektonickou koncepcí, začlenění budovy do prostoru, úpravy vnitřních prostor s přihlédnutím k novým technologiím apod.). Výklad byl doplněn bohatým obrazovým materiálem. Přítomni se tak mimo jiné seznámili s Britskou knihovnou v Londýně, Francouzskou knihovnou v Paříži, Univerzitní knihovnou ve Varšavě, Alexandrijskou knihovnou, Univerzitní knihovnou v Brixenu, Městskou knihovnou v Praze, Moravskou zemskou knihovnou v Brně. Univerzitní

knihovnu UP představil ředitel IC UP PhDr. R. Hladký, autoři projektu rekonstrukce Tereziánské zbrojnice, v níž knihovna sídlí, na konferenci nevystoupili.

Setkání bylo ukončeno kulatým stolem, věnovaným diskusi o vztahu knihoven a politiky, o roli nových technologií v souvislosti s knihovnami či problematice úlohy jednotlivých typů knihoven v současném světě.

-ano-

Ve dnech 12. – 13. 9. proběhl na Právnické fakultě UP pracovní seminář pro vyučující angličtiny na právnických fakultách. Pořádající Katedra cizích jazyků PF UP přizvala k účasti na semináři odborníky z ČR, SR, Velké Británie a Francie, mj. Y. Badioua z Faculty of Law (La Rochelle, Francie).

-red-, foto -tj-

Mezinárodní seminář z diferenciálních rovnic

Ve dnech 3. – 7. 9. byl Katedrou matematické analýzy a aplikované matematiky PFF UP organizován v pořadí již devátý mezinárodní seminář z diferenciálních rovnic. Seminář se koná od roku 1993 každoročně střídavě v Olomouci a Katovicích. Ten letošní měl mimořádně početné zastoupení zahraničními matematiky. Zúčastnili se ho hosté z Polska, Maďarska, Číny, Ukrajiny, Venezuely a Itálie. Vedle pracovníků pořádající katedry byli na semináři přítomni také kolegové z Prahy (MÚ AV ČR), Brna (FEI VUT) a Ostravy (VŠB TU).

Na semináři bylo předneseno 20 příspěvků zpravidla v rozsahu 50 minut. Přednášející zde prezentovali své původní nejnovější výsledky z oblasti kvalitativních vlastností řešení diferenciálních rovnic a diferenčních rovnic. Velkým přínosem semináře byly plodné diskuse k referátům, které pokračovaly i ve večerních

hodinách na *Welcome party* v restauraci Avion a při dalších posezeních.

Pro účastníky setkání připravili jeho organizátoři v rámci exkurze výlet na hrad Bouzov. I přes deštivé počasí se prohlídka všem velmi líbila. Zahraniční hosté rovněž obdivovali historické centrum Olomouce, které si prohlédli v krátkých poledních přestávkách nebo ve večerních hodinách.

Na závěr semináře byli všichni účastníci pozváni do Katovic na jeho 10. ročník v roce 2002. Na rok 2003 přislíbili organizaci této akce maďarští kolegové z Miškolce.

Prof. I. Rachůnková, prof. S. Staněk, PFF UP

Konference zrušena

Mezinárodní konference *Pohyb a zdraví*, která se měla uskutečnit ve dnech 15. – 18. 9. 2001 v prostorách FTK UP v Olomouci, byla zrušena. Jak v dopise adresovaném přihlášeným účastníkům uvedl doc. P. Stejskal, CSc., předseda organizačního výboru konference, organizátoři dospěli k tomuto rozhodnutí poté, kdy se v důsledku teroristických útoků na sídla v USA v minulém týdnu zásadně změnila aktuální podmínky, v nichž příprava konference probíhala: vzhledem k tomu, že by se žádný z klíčových přednášejících z amerického kontinentu nedokázal dopravit do Olomouce včas, snížil by se původně plánovaný počet přednášejících o 75 % a bylo by nezbytné koncept konference změnit, připravit zcela nový program a informovat o něm její účastníky. Organizátoři by přitom měli na realizaci těchto změn k dispozici jen dva dny, a proto ze svého záměru ustoupili; zrušení konference zároveň považují za projev soustrasti obětem, které si tato hromadná vražda v USA vyžádala. Účastníkům připravované mezinárodní konference bude v nejbližší době alespoň zaslán sborník, ve kterém jsou zařazeny všechny příspěvky, které měly na plánovaném setkání odeznít.

Čelý text dopisu doc. P. Stejskala naleznete na internetových stránkách UP www.upol.cz v rubrice *Aktuality*.

-red-

-ano-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Průtoková cytometrie v cytogenetice rostlin /I/**

Odborný asistent **Ing. Jaroslav Doležel, CSc.**, pracuje na Katedře buněčné biologie a genetiky PŘF UP. Je rovněž vedoucím olomouckého pracoviště Ústavu experimentální botaniky AV ČR, kde založil a vede Laborator molekularní cytogenetiky a cytometrie. Ve své výzkumné práci se věnuje struktuře genomu rostlin.

Pane inženýre, mohli byste specifikovat pole vašeho výzkumu?

V laboratoři molekularní cytogenetiky a cytometrie řešíme několik tematických okruhů zaměřených na strukturu genomu rostlin. Hlavním cílem naší práce je přispět k poznání molekularní struktury a funkční organizace chromozomů rostlin. Zabýváme se rovněž otázkou velikosti jaderného genomu rostlin, jeho stabilitou a změnami v průběhu evoluce a speciace. (Speciace = vznik druhů, pozn. red.)

Které metody při tomto studiu používáte?

Využíváme jich celou řadu. Zahnují metody klasické cytogenetiky, metody molekularní cytogenetiky a obecné metody molekularní genetiky. Tyto metody se používají i na mnoha jiných pracovištích. To, co nás odlišuje, je rozsáhlé využívání průtokové cytometrie, která umožňuje analyzovat optické parametry (rozptyl světla, fluorescenci) buněk, či buněčných organel. Protože se částice při měření pohybují přes oblast detektoru vysokou rychlostí, je možné analyzovat velké populace během krátké doby a získat statisticky reprezentativní údaje. Některé typy cytometrů navíc umožňují třídít buňky nebo buněčné organely podle předem zvolených parametrů. My využíváme cytometrii zejména pro rychlé stanovení úrovně ploidie intaktních rostlin či buněk kultivovaných *in vitro*, pro stanovení velikosti jaderného genomu, pro analýzu kinetiky buněčného cyklu a pro třídění mitotických chromozomů (Ploidie = počet chromozomových sad v buňce, pozn. red.).

V čem spočívá význam výsledků?

Molekularní struktura a funkční organizace chromozomů určují jejich chování jak v mitóze při přenosu genetické informace do nově vznikajících dceřiných buněk, tak v meióze při vzniku pohlavních buněk. Mají rovněž zásadní vliv na regulaci genové exprese v průběhu interfáze. (Genová exprese = vyjádření genetické informace ve struktuře bílkoviny, pozn. red.) Už delší dobu je známo, že genom živočichů a rostlin není tvořen jen geny, ale především nekódujícími sekvencemi DNA. O jejich významu máme zatím dost nejasnou představu, ale již dnes víme, že mohou ovlivnit expresi genů s nimi sousedícími. To má zásadní význam při změně polohy genu (například díky chromozomové translokaci) nebo při umělem vnášení genů (genetické transformaci). S velkým zadošticím rovněž pozorují, že některé metody, které jsme původně vypracovali pro řešení otázek základního výzkumu, nacházejí uplatnění v praxi. Jako příklad uvedu využití průtokové cytometrie pro rychlé stanovení úrovně ploidie. Tuto

metodu jsme v 80. letech jako jedni z prvních rozpracovali a dnes ji používá mnoho šlechtitelů na celém světě. Se zaváděním průtokové cytometrie jsem osobně pomáhal na mnoha místech jak u nás (například Šlechtitelská stanice v Hladkých Životiších), tak v zahraničí (například Mezinárodní ústav tropického zemědělství v Nigérii).

Spolupracujete s jinými pracovišti?

Pochopitelně – jinak se v současné době věda dělat ani nedá. V rámci UP spolupracujeme především s Katedrou botaniky PŘF. Podílíme se na výuce diplomantů a doktorandů a na řešení některých výzkumných projektů. Dále máme trvalý kontakt s Katedrou experimentální fyziky PŘF. Ten spočívá jak ve výchově doktorandů, tak v organizování praktických cvičení z průtokové cytometrie. V rámci naší republiky intenzivně spolupracujeme s laboratoří prof. B. Vyskoty v Biofyzikálním ústavu AV ČR v Brně a s laboratoří dr. J. Macase v Ústavu molekularní biologie rostlin AV ČR v Českých Budějovicích. Všechny naše spolupráce se zahraničními pracovišti na tomto omezeném prostoru vyjmenovat nelze.

Uvedu proto jen tři z našich zahraničních partnerů: prof. A. Lukaszewski z University of California, prof. G. Kahl z University of Frankfurt a dr. R. Koebner z John Innes Centre (Norwich).

Učastníte se zahraničních konferencí?

To je samozřejmě. Na konferencích se dozvídám o nejnovějších výsledcích nejen v mém oboru, ale – což je také velmi důležité – i v oborech příbuzných. Konference je rovněž ideální místo pro navázání nových kontaktů, které mohou přerůst ve spolupráci a společné projekty. Z účasti na konferencích si cením těch, na kterých jsem měl vyžádané přednášky. V loňském roce to byly například konference „Plant and Animal Genome VIII“ v San Diegu a „Gordon Research Conference on Molecular Cytogenetics“ na oxfordské univerzitě v Anglii. Tato pozvání chápu jako ocenění výsledků, kterých jsem se svými spolupracovníky a studenty dosáhl. Podobně je tomu s výukou na odborných kurzech v zahraničí.

-mh-

Dokončení příště.

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Na FTK UP je možno studovat magisterský **obor fyzioterapie**, LF UP nabízí bakalářský studijní **obor léčebná rehabilitace a fyzioterapie**. Jak jsou tyto obory koncipovány, v čem se liší a jak probíhá spolupráce mezi oběma fakultami? Na to jsme se zeptali proděkana LF UP **doc. J. Háika, CSc.:**

Na Univerzitě Palackého v Olomouci lze studovat obor fyzioterapie jak na Lékařské fakultě, tak také na Fakultě tělesné kultury. Proč dva zdánlivě obdobné studijní programy?

Historie dvou podobných studijních programů na dvou různých fakultách jedné univerzity je složitější a zcela odpovídá charakteru vývoje těchto dvou fakult v rámci UP na začátku devadesátých let. Co je v současné době společné a jaké jsou konkrétní rozdíly mezi oběma školami?

Fakulta tělesné kultury nabízí tříletý bakalářský a pětiletý magisterský studijní program „fyzioterapie“. Lékařská fakulta nabízí nyní tříletý bakalářský studijní program „léčebné rehabilitace a fyzioterapie“ a v případě schválení Akreditační komisí MŠMT zahájí od školního roku 2002/2003 výuku dvouletého navazujícího magisterského studijního programu „kineziologie a kinezioterapie“.

Studenti bakalářského a magisterského studijního programu „fyzioterapie“ na FTK jsou svým specifickým zaměřením této fakulty a bez možnosti systematické klinické výuky na vlastním zdravotnickém pracovišti, vzdělávání spíše pro rekondiční charakter rehabilitace. Na teoretických pracovištích FTK získávají hlubší informace o pohybu zdravého člověka. Zásadní orientaci studia fyzioterapie na FTK je převážně

prevence, zlepšení a udržení kondice zdravých osob, problematika rekondice a rekonvalescence. Absolventi nacházejí profesní uplatnění hlavně v regeneračně-rehabilitačních ambulantních zařízeních, lázeňských a rekondičních střediscích.

Studenti bakalářského studijního programu „léčebné rehabilitace a fyzioterapie“ na Lékařské fakultě jsou oproti tomu vzdělávání cíleně pro klinickou léčebnou praxi. Pro medicínskou rehabilitaci nemocných, zejména těch s těžkými poruchami pohybu, u kterých je rehabilitace racionální součástí celkové léčby. Během studia se denně setkávají s tvrdou realitou a potřebami rehabilitace na lůžkách Fakultní nemocnice. Teoretická výuka je více medicínsky zaměřená, což však neznamená, že odpovídá redukovanému studiu medicíny. Vzhledem ke stále rostoucí potřebě hlubšího vzdělávání ve specifickém oboru klinické kineziologie chceme proto pro bakaláře fyzioterapie z celé republiky otevřít navazující magisterské studium. Nynější absolventi fyzioterapie z LF se profesně uplatňují hlavně v nemocnicích a ostatních lůžkových rehabilitačních zařízeních.

Současná spolupráce mezi fakultami spočívá zatím hlavně ve vzájemném uplatnění učitelů obou fakult. Jsme si ale vědomi, že tato spolupráce by mohla být daleko větší, například i ve využívání studia doplňkových předmětů, které obě fakulty nabízejí. To je ale více v rukou studentů samých...

-red-

Schůzka s poslanci a senátory...

Dokončení ze str. 1

vysokých škol, jejichž rozvoj je deklarován ve většině stranických programů jako jedna z předních priorit. Vedení UP zatím nepředpokládá, že by pozvání v dohledné době zopakovalo, i když tuto formu komunikace nevyklučuje. Jak dále rektorka UP uvedla, pozornost představitelů vysokých škol je v současné době zaměřena na přípravu schůzky zástupců České konference rektorů s premiérem M. Zemanem.

V uplynulém týdnu (19. 9. 2001) se naopak podařilo realizovat veřejné slyšení v Senátu PČR zaměřeného na problematiku financování vysokých škol, jehož se zúčastnila i rektorka UP. Zástupci vysokých škol byli při této příležitosti připraveni i na jednání s poslanci rozpočtového výboru a výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny PČR. Výsledky obou jednání nebyly do termínu uzávěrky tohoto čísla známy.

-mav-

Poznámka**Vědecký úspěch**

Jen velice vzácně se v Žurnálu UP objeví zpráva, že někomu z naší univerzity vyšla kniha v zahraničí. Je to škoda. Taková událost zasluhuje publicitu, protože je důvodem k uspokojení a radosti nejen pro autora, ale pro celou akademickou obec – nebo by jím být měla. Dokazuje, že náš pracovník dosáhl takového výsledku, kterým překonal bariéry zahraničního editora a recenzentů, svým knižním dílem se prosadil na mezinárodním vědeckém poli, a tím zřetelně zkvalitnil CV svoje i fakultní.

K nemnoha univerzitním pracovníkům této úrovně (loni jich bylo na UP pět) náleží nyní doc. Libuše Spáčilová z Katedry germanistiky FF UP. Vyšla jí obsáhlá lingvisticko-historická publikace v renomovaném berlínském vydavatelství (viz ŽUP č. 31/10, str. 1). Být děkanem, zvýšil bych ji hned plat (tak je to

přijato zavedeno na kanadských vysokých školách) za mimořádný pracovní výsledek, kterým podstatně posílila mezinárodní renomé Filozofické fakulty a celé univerzity.

Spolu se sympatizanty aktivit vedoucích naší univerzitu k mezinárodní úrovni můžeme blahopřát k tomuto vědeckému úspěchu s uspokojením, že pracovnice humanitního oboru na UP pronikla svými badatelskými výsledky do evropského prostoru způsobem nejvíce platným. Je zřejmé, že výsledky studia regionálních olomouckých pramenů nejsou povahou svého předmětu předurčeny pouze lokálním českým vydavatelům, jak se někteří domnívají, ale mohou být *in extenso* publikovány v zahraničí.

M. Hejtmánek

ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ**BRICK nebo CLICK?**

Ve dnech 14. až 17. 6. jsem se zúčastnil konference EUPRIO (European Universities Public Relations and Information Officers) – asociace pracovníků v oblasti public relations a informací na evropských univerzitách. Tato organizace má za cíl podporovat výměnu zkušeností lidí, kteří pracují na univerzitách v oborech souvisejících s public relations: novinářů, tiskových mluvčích, vydavatelů, webmasterů apod.

Místo konání se každoročně mění. Tentokrát organizátoři zvolili nejseverněji položenou univerzitu v Evropě – University of Lapland v Rovaniemi ve Finsku. Konference se účastnilo 194 lidí z 22 zemí Evropy. Téma letošního roku bylo *Změny a jejich nároky – komunikace a virtuální univerzita*.

Snad bylo příznačné, že se konference konala právě ve Finsku, v zemi s tak rozvinutými telekomunikacemi, protože převážná část programu – přednášek, videoprojekcí a dílen – se týkala právě využití moderních komunikačních prostředků, a to hlavně internetu. Na programu nebyla technika sama, ale to, jak nové informační technologie mění společnost, a tím i univerzity, budoucí a současné studenty, pedagogy, vědce a lidi, které univerzita chce (nebo by měla chtít) ovlivňovat.

Na snímku dr. R. Guggenbühl (Švýcarsko), prezident EUPRIO

Překvapila mě rozmanitost témat přednášek, seminářů a dílen: „Nové technologie, budoucnost a kulturní hodnoty: vliv na společnost a univerzitu“, „Mají virtuální univerzity budoucnost nebo jsou jen dočasným trendem?“, „Strategické přístupy k vnitřní a vnější komunikaci univerzit“, „Jak získat důvěru a řešit krize“. Velmi praktické pro mě byly dílny (workshopy), zejména o budování a správě on-line zpravodaje, a protože dny byly dlouhé – na hranici s polárním kruhem slunce v létě téměř nezapadá – bylo mnoho příležitostí k rozhovorům a výměně zkušeností.

Nejsem sociolog, ale jsem přesvědčen, že v uplynulém desetiletí prodělala společnost největší změny právě v oblasti komunikace. Pamatuji se, že ještě před šesti lety jsem jako student musel stát dlouhé fronty v knihovnách, listovat zažloutlými kartotékami, stále vyplňovat nějaké kartičky nebo lejstra, chodit po chodbách a hledat na nepřehledných nástěnkách, klepat na dveře, stále se ptát a takto utrácet drahý čas, který bych mohl jinak věnovat samému studiu. Možná stav, který nyní panuje, stále ještě není ideální, ale k určitému zlepšení snad přece jen došlo.

Zkusíte si třeba v paměti vybavit, jak dříve fungovala knihovna na univerzitě a srovnat to s tím, jaké služby poskytuje nyní. Je dobré, že i předávání informací na jednotlivých katedrách se zlepšuje. Jako dobrý příklad mohu uvést webové stránky Ústavu cizích jazyků na Lékařské fakultě (www.ucjlf.upol.cz), kde najdou studenti snad vše, co potřebují vědět, od výsledků testů až po oznámení, kdy jsou členové ústavu k zastížení během prázdnin. U mnoha vědeckých pracovníků a pedagogů ale nevidím velkou snahu usnadnit komunikaci se studenty a prezentovat výsledky své práce pomocí prostředků, které naše univerzita nabízí (Žurnál UP, webové stránky, e-mailové zprávy INFO – UP, atd.), což je škoda.

Nejlepších výsledků v kvalitě vzdělávání a výzkumu dosahují podle průzkumů EUPRIO právě univerzity, které dokázaly včas reagovat na změny v oblasti technologií a změnilly svůj způsob komunikace. Dřívější kamenné univerzity s masivními zdmi a zavřenými dveřmi, strohou hierarchickou strukturou a strnulou administrativou se mění ve flexibilní organizace, ve kterých se upřednostňuje týmová a projektová práce a využívají informačních a komunikačních technologií. Takové univerzity také rozvíjejí komunikaci, která je otevřená, orientovaná na široké společenské vrstvy a je poctivá.

Výraz „virtuální univerzita“ je skutečný, ne virtuální. Znamená dosah daleko mimo zdi přednáškových sálů a seminárních pracoven. Znamená kontakty mezi učiteli a studenty, databáze informací, knihovny, ale i zjednodušenou administrativu a služby. Může znamenat ohromné rozšíření univerzity a zvýšení její prestiže. O tom mě přesvědčil mimo jiné i seminář „Virtual Campuses“, na němž se prezentovala Katalánská univerzita.

Využívání moderních komunikačních a informačních technologií dnes již není ani tak otázkou nedostatku peněz jako spíše problémem zažitých zvyků. U starších lidí stále přetrvává strach z moderních technologií. Nové počítačové aplikace jsou však již dnes tak snadné na obsluhu, že jejich užívání není věcí inteligence, ale spíše vůle. (A brzy bude nutností, stejně jako bylo nutné se naučit ovládat nový systém objednávání stravy v menze.) Studenti, kteří k nám přicházejí ze středních škol, si již zvykají na internet a brzy jej budou považovat za běžnou metodu získávání a výměny informací a komunikace. Budou očekávat, že jejich učitelé na univerzitě samozřejmě využívají technologií, na něž jsou oni již ze střední školy zvyklí. Nemůžeme čekat, že se mladí lidé budou učit psát na mechanickém psacím stroji nebo používat staré dosovské aplikace, jako je T602 atd.

Nemyslím si, že by se v budoucnu zrušily kamenné univerzity a nahradily se virtuálními – osobní kontakty nic nemůže nahradit, ale doufám, že éře přeplněných nepřehledných nástěnek, těšestsetdvojek a front brzy odzvoní.

Mgr. D. Agnew, odpovědný redaktor internetových stránek UP

Pohlednice z Chicaga

Poslal mi ji v květnu jeden náš absolvent. Kdysi jako student pracoval nějaký čas na našem ústavu a později přešel na kliniku. Po celou tu dobu se zajímal o SVOČku, referoval na studentských vědeckých konferencích a donedávna je pomáhal organizovat. „Protože optimistická očekávání porevolučních změn nevedla k zásadnějšímu zlepšení situace v akademickém a lékařském prostředí, předsídlil jsem do USA; daří se mi dobře a jsem tu spokojen,“ píše mi na té pohlednici.

Dnes už každý student a absolvent ví, že věda je kosmopolitní a oepíná svět. Mladý, schopný a pracovitý člověk si v něm svoje místo vždycky najde. Po takových je ve světě stálá poptávka, největší v ekonomicky silných zemích. Stačí podívat se na poslední stránky takových časopisů jako Lancet, Science apod., kde jsou publikovány mezinárodní konkurzy na obsazení nejrůznějších míst.

Pisatel pohlednice měl odvalu odejít do ciziny, kde se může lépe uplatnit, získat zkušenosti a za odpovídající mzdu odvádět výkon odpovídající svým tužbám, cílům a nadání. Nedal se převálcovat domácími poměry. Troufнул si na zahraniční profesní konkurenci a zdolal první překážky na své kariérní cestě. Možná se po čase vrátí obohacený zkušenostmi a plný energie pomůže zlepšit situaci v olomouckém univerzitním a zdravotnickém prostředí, z něhož vyšel. Co mu ale nabídneme kromě historických památek, pěkné přírody Olomoucka a tarifního platu? M. Hejtmánek

ANKETA**Proč jste se rozhodl/a pro dráhu univerzitního pedagoga?**

Na vaši anketní otázku bohužel nemohu odpovědět slovy: „Byl to můj celoživotní sen.“ Po studiu oboru jemná mechanika a optika na Přírodovědecké fakultě UP jsem byl vybrán v roce 1982 k ročnímu studijnímu pobytu na Katedře fyziky a didaktiky fyziky (dnes Katedra experimentální fyziky) a po jeho skončení a získání titulu RNDr. jsem po odchodu jednoho člena katedry do důchodu dostal nabídku na katedře zůstat na místě asistenta. Tu jsem využil zejména z rodinných důvodů, protože v té době jsem již měl rodinu. Další příležitost zaměstnání se nabízel v blízké Meoptě v Pířově, kam jsem však neměl sílu denně dojíždět (v 5 ráno tam a v 17 zpět). Dnes, téměř po dvaceti letech praxe na UP, jsem však přesvědčen, že jsem s ní spojený pevným poutem a po všech zkušenostech bych zřejmě volil stejně. A to i přesto, že dříve mi spolužáci považovali moji pozici na UP jako prestižní a dnes se mi diví, jak zde mohu vydržet. Doc. R. Kubinec, CSc., Katedra experimentální fyziky PŘF UP

Pro mne spojuje profesí univerzitního pedagoga jak práci pedagogickou (studoval jsem učitelství), tak i odbornou (měl jsem velký zájem o obor). Navíc jsem po změnách po roce 1989 mohl uplatnit svoje zaměření (geografii a matematiku) v novém oboru – geoinformatické, který nebyl doposud na československých školách přednášen. Profesí univerzitního pedagoga podle mého názoru vyžaduje ovládnutí řady „díličích“ profesí. Univerzitní pedagog musí být nejenom pedagogem, ale i vědcem (podílet se na výzkumu), spisovatelem (publikovat), manažerem (organizovat exkurze, konference, pracovní týmy), musí ovládat cizí jazyky (pasivně po zahraniční publikování i aktivně pro vystoupení na konferencích) a musí umět pracovat s lidmi (kolegy, dospělými studenty). Právě tyto velké nároky na univerzitního pedagoga byly pro mne výzvou ucházet se o tento post. Škoda jen, že tak vysokým nárokům (NE?) odpovídá i finanční ocenění.

Doc. V. Voženilek, CSc., vedoucí Katedry geoinformatiky PŘF UP

Pokud se student rozhodne stát se dobrým lékařem, nezabrání mu v tom ani špatně zorganizovaná výuka a nudní pedagogové. Pro kliniku pracujícího u lůžka nemocného jsou asi nejdůležitější samostudium, schopnost vybrat si z toho obrovského množství informací právě ty nejdůležitější, dobrá paměť a pozorovací talent, přesnost a důslednost. S těmito věcmi studentovi nepomůže ani ten nejlepší pedagog. Dobrý učitel ovšem může studenta na jeho cestě inspirovat. A pokud chápe výuku jako dialog, může se také nechat inspirovat studenty sám. V nejlepších okamžicích pak tento dialog přeroste v tok pozitivní energie obohacující obě strany. Už jenom pro tyto výjimečné momenty se bohatě vyplatí pracovat jako univerzitní pedagog.

MUDr. E. Faber, Hemato-onkologická klinika LF UP

Na úvod musím přiznat, že činnost univerzitního pedagoga nebyla mým dlouhodobým cílem a speciálně jsem se na ni nepřipravoval. Možnost působit na PŘF UP se objevila nečekaně a má volba byla rychlá. Dnes, s odstupem jedenačti let mohu konstatovat, že jsem se rozhodl správně. Práce univerzitního pedagoga mi přináší všestranné uspokojení a stejně jako pro většinu z kolegů se stala mým koníčkem. Zvláště cenný je pro mne každodenní kontakt se studenty, kteří jsou svým elánem a zájmem o vše kolem sebe povzbuzením pro další práci. Přes určité problémy, které současné školství provází, vidím jeho další vývoj optimisticky a jsem rád, že se na něm mohu podílet.

Doc. Z. Bouchal, Dr., Katedra optiky PŘF UP

Pokračování příště.

-red-

